

Tá danska skipið »Norge« sakk við Rockall

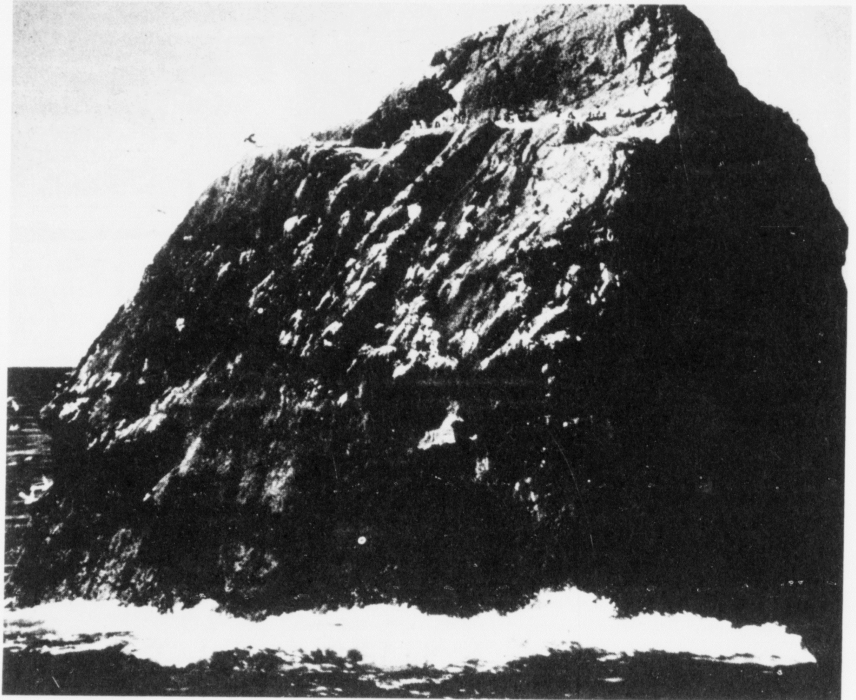
659 fólk sjólótust — 146 vórðu bjargað. Ein av bjargingar-bátunum tikin upp av føroyskum skipi

Navnið Rockall hevur nú um dagarnar verið at sæð í fleiri bløðum — so væl donskum sum føroyskum. Ikki vegna tess at hesin nakni klettur krevur nakað sjálvur; heldur man tað vera placeringin av Rockall, sum kemur at valda trupulleikar, tá ið menn ætla at leita eftir olju og natúrgassi har á leiðini.

Danmark er nú komið upp í stríðið um Rokkin Føroya vegna. Bretland hevur nevniliga alment tikið Rokkin, men nú, tá ið oljuekka leikar á sum harðast, verður spurningurin um hvør eigur henda klett tikin upp til nýggja viðgerð. Kanska goymir havbotnurnin har á leiðini ríkar orkukeldur, og so kann ein ikki uttan víðari lata bretum nýtslurættin upp á slakar 150.000 km² av havbotninum kring Rokkin. Føroyingar halda, at Rockall liggur jarðfrøðiliga sætt á føroyska partinum av soklinum. Í danska uttanríkisráðnum verður hetta málað kannað.

Hetta mál fáa ivaleyst fleiri nevndir, sum tíðin liður, at stríðast við, og tað er ikki hetta stríð, sum vit skulu viðgera í hesi grein.

Rockall hevur áður verið at sæð á forsiðuyvirkiftum í donskum bløðum, nevniliga í juli 1904, tá hesin klettur elvdi til ein sorgarleik, sum kostaði meiri enn 600 fólkið lívið — Tað var danski amerikabáturin »Norge«, sum fórst.

Rockall í góðveðri

Rock All

Men fyrst nøkur orð um Rokkin.

Hesin nakni klettur rakar eins og ein höttandi nevi upp úr Atlantshavi einar 400 km í ein útnyrðing úr Írlandi. Hann er ein brattur, meiri enn 20 metra høgur klettur við einum ummáli upp á bert 60 m, og liggur á einum 160 km langum og 80 km breiðum havøki við sera vanda-miklum boðum og rivum, og tað var eitt av hesum rivum, ið var danska skipinum »Norge« at bana.

Bert fá hava sett fot sín á henda óbliða klett, har havið sum oftast eirindaleyst skolar innvir. Men í 1955 settu bretar

upp flagg sitt á Rockall, og so seint sum í summar var hann innlimaður undir bretska kongaveldið.

Og nú aftur til sorgarleikin í 1904, tá »Norge« rendi á eitt riv við Rokkin.

Hin 22. juni fór »Norge« úr Keyptmannahavn og setti kós um Oslo til USA við 800 fólkið umborð, serliga niðursetu fólk. Minni enn 300 vóru norðurlendingar, restin vóru russar, póllendingar og fólk úr Eystur-europa.

»Norge« var bygt í 1881, og DFDS hevði yvirtikið skipið frá felagnum Tingvalla, ið var farið á húsagang. Tað var tá á døgum sagt, at ein ónd stjórna hvildi

yvir hesum felag. Her var hugsað um eina vanluku í 1888, tá tvey skip »Tingvalla« og »Geysir« fórust, og 79 fólk sjólótust. Árið eftir rýmdi fólk ið av skipinum »Danmark«, ið var systurskip við »Norge«, úti í Atlantshavinum, har tað sakk eftir at tað var farið at leka. Öll vórðu bjargað.

Í 1904 var »Norge« eitt hálva-vegna gamalt skip, og DFDS var farið í gongd við at nútímans gera amerikaflootan, men sá sær

vinning í at flyta niðursetumenn við gomlum skipum.

Fyrsti parturin av ferðini hjá »Norge« gekk væl, men úti í Norðuratlantshavi fór at regna og tjúkt var í mjørka, og hitt gott 3000 tons stóra skipið, ið ikki var nakað serliga gott sjóskip, rullaði illa.

»Norge« rennur á rivið

Hin 28. juni tíðliga um morgunin, meðan fleiri av ferðafólki-

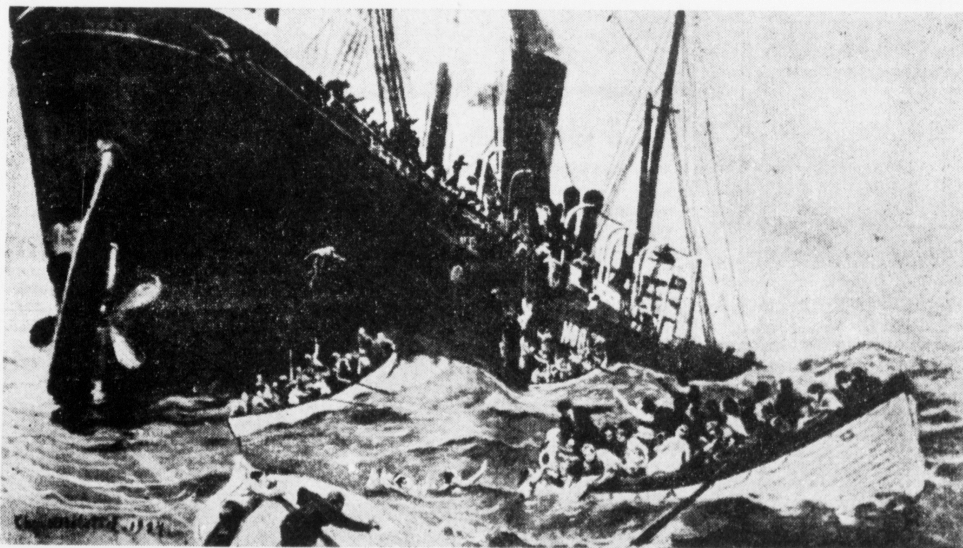
unum lógu í koyggjuni, ljóðaði eitt ræðuligt buldur, og skipið ristist alt sum tað var. »Norge« hevði rent á eitt riv við Rockall, sum lá beint undir vatnsskorpuni.

Morgunin var myrkur við vindi, og skýggini róku lágt við miklari ferð yvir hitt myrka Atlantshavið. Tað var sonn ræðsla umborð, tá skipið fór á liðina, av tí at nógv av teim slavisku ferðafólkið ikki skiltu tey boð, sum manningin gav teimum. Tey flestu vóru bøndur, uttan vitan til havið.

Gundel kapteynur stríddist mannliga og kaldblóðiga stríðið frá brúnni. Hann gav boð um, at allir teir átta bjargingarbátarnir skuldu setast út, og gjøgnum róparan skar rødd hans igjøgnum ræðsluna: — Kvinnur og børn fyrst. Bert teir av manningini, ið skulu føra bátarnar, mugu fara frá borði. Restin kann svimja ella fara niður við skipinum.

Gráturin og eymkanin umborð var ræðulig. Róp og bøn vóru framborðin á bæði russiskum, polskum og skandinaviskum; kvinnur og børn grótu av ræðslu. Tá hin fyrsti bjargingar-báturin var komin á sjógvin, var sannur bardagi fyrri at sleppa umborð, við tí úrsliti, at báturin koppaði við livandi førningi sínum.

Tað gekst væl at fáa hinar

Fáar vikur eftir skipsvanlukkuna hevði listamálarin Chr. Mølsted, eftir at hava tósað við sjónarvitni, málað henda máling av »Norge«, tá skipið rendi á eitt riv beint við Rokkin

